

Oppilaskuljetusperiaatteet

KOULUTUS- JA HYVINVOINTILAUTAKUNTA 14.11.2023 67 §

1. JOHDANTO	3
2. LIIKENNETURVALLISUUS	4
3. YLEISET PERIAATTEET	4
4. MAKSUPERUSTEET, HAKEMINEN, AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN KULJETUKSET, TET –JAKSON KULJETUKSET	7
5. KULJETUKSEEN LIITTYVÄT MUUT SÄÄNNÖT	8
6. PÄÄTÖKSENTEKO	9
7. TIEDOTTAMINEN	9
8. LIITE 1	10

1. JOHDANTO

Turvallisella ja hyvin toimivalla koulukuljetuksella tuetaan lasten koulunkäyntiä ja hyvinvointia. Turvallinen ja laadukas koulukuljetus rakennetaan hyvällä yhteistyöllä. Yhteistyöhön tarvitaan niin opetuksen järjestäjiä ja kouluja, liikennöitsijöitä ja koululaisautonkuljettajia kuin myös oppilaita ja vanhempia. Hyvin toimiva viestintä ja avoin vuorovaikutus luovat pohjan hyvälle yhteistyölle.

Kuljettaja vaikuttaa omalla toiminnallaan siihen, miten koulumatka sujuu ja kuinka lapset ja nuoret matkan kokevat. Kuljettajan roolina on toimia myös kasvattajana, joka omalla toiminnallaan ja esimerkillään ohjaa oppilaita turvalliseen liikennekäyttäytymiseen. Kuljettajalta odotetaan sitä, että hän toimii esimerkillisesti aikuisena ja on hyvä malli ja samaistumiskohde lapsille.

Kuljettaja vaikuttaa omalla toiminnallaan lasten käyttäytymiseen ja tapaan toimia koulumatkan aikana. Molemminpuolinen tervehtiminen aina kohdattaessa luo matkalle mukavan tunnelman ja on osa tapakasvatusta. Ystävällinen puhetapa, johdonmukainen yhteisistä säännöistä kiinni pitäminen sekä jämäkkä puuttuminen häiritsevään käyttäytymiseen matkan aikana luovat turvallista ilmapiiriä.

Oppilaskuljetukset toteutetaan perusopetuslain 628/1998, 32 §:n ja 6 §:n (liite 1) sekä Valkeakosken kaupungin koulutus- ja hyvinvointilautakunnan vahvistamien periaatteiden mukaisesti. Ulkopaikkakuntalaisten oppilaiden huoltajat ovat itse velvollisia järjestämään oppilaiden kuljetukset parhaaksi katsomallaan tavalla, ellei Valkeakosken kaupungilla ja toisella kunnalla ole asiasta erillistä sopimusta.

Oppilaan itsensä kulkema koulumatka tulee nähdä lapsen ja nuoren oikeutena, joka edistää terveyttä ja ennaltaehkäisee monia sairauksia. Samalla lapsi oppii liikkumaan itsenäisesti kotiympäristössään ja luottamaan omiin kykyihinsä.

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan omatoimisesti ja turvallisesti liikenteessä sekä huolehtimaan lapsen asianmukaisista varusteista. Huoltajien tuleekin tutustua koulureittiin yhdessä lapsen kanssa ja näin tukea hänen turvallista liikkumistaan liikenteessä sekä koulumatkoilla että vapaa-ajalla.

Kuljetukseen oikeutettujen oppilaiden huoltajat voivat myös järjestää omalla kustannuksellaan lastensa koulumatkat haluamallaan tavalla.

Hyvällä yhteistyöllä koulujen, päiväkotien, liikennöitsijöiden ja oppilaiden huoltajien kesken edistämme lapsen turvallisuutta ja hyviä kuljetuskokemuksia esiopetus- ja koulutiellä.

Nämä oppilaskuljetuseriaatteet tulevat voimaan 14.11.2023 alkaen.

2. LIIKENNETURVALLISUUS

Vastuut

Huoltaja arvioivat, onko lapsi riittävän kypsä kulkemaan koulumatkan pyörällä. Suositus on, että esiopetuksessa olevat lapset ja 1. luokan oppilaat eivät kulkisi yksin kouluun pyörällä. Pyöräilykypärää on käytettävä aina pyöräillessä ja pyörän on oltava liikenneturvallinen. Pimeällä pyöräillessä pyörässä on oltava valo. Myös heijastimen käyttö on ehdottoman tärkeää pimeään vuodenaikaan.

Lasten huoltajat vastaavat siitä, että lapsi pääsee turvallisesti kotoa linja-autoon tai taksiin ja paluumatkalla niistä kotiin, sekä noudattaa annettuja ohjeita. Huoltajan tulee saattaa lasta, kunnes hän oppii itse kulkemaan ja huomioimaan liikennettä

Liikennöitsijän vastuu kattaa oppilaiden kuljetuksen noutopaikalta koulun pysäkillä ja koulun pysäkiltä jättöpaikalle. Liikennöitsijä vastaa oppilaista kuljetuksen ajan.

Vakuutukset

Kunta on vakuuttanut kaikki oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa, sekä koulun järjestämiä opinto- ym. retkiä. Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Esinevahinkoja ei korvata. Vakuutus ei korvaa sitä, jos oppilas aiheuttaa vahinkoa toiselle osapuolelle eikä sitä, jos vaatteet, silmälasit tms. rikkoutuvat. Iästä huolimatta vahingontekijä tai hänen huoltajansa on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon. Asiassa voidaan käyttää kokonaisuutena huomioiden oppilaan tilanne.

3. YLEISET PERIAATTEET

Pääperiaatteena oppilaskuljetusten järjestämisessä on turvallisuus, tasapuolisuus, taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus.

Koulumatka ja lähikoulu

Esiopetuksessa olevien lasten ja perusopetuksen oppilaiden koulumatkalla tarkoitetaan oppilaan päivittäistä kodin/asunnon ja koulutuksen järjestäjän osoittaman lähikoulun välistä matkaa. Kotiosoite on väestörekisteriin oppilaalle merkitty osoite. Kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää kuljetusta muusta kuin väestörekisteriin merkitystä osoitteesta.

Jos oppilas käy muuta kuin kunnan osoittamaa koulua, huoltaja on velvollinen järjestämään ja kustantamaan koulumatkat. Mikäli kuljetusetuus syntyy/syntyisi lähikouluun, voidaan se tapauskohtaisesti myöntää myös toissijaiseen kouluun.

Koulumatkan pituus ja kuljetuksen järjestäminen

Lain mukaan oppilas on oikeutettu maksuttomaan koulumatkakuljetukseen, mikäli koulumatka ylittää 5 kilometriä. Koulumatkan pituus lasketaan koulun taksipysäkillä/sovitulta keräilypaikalta oppilaan kotiportille tai kodin pihapiirin rajalle lyhintä jalankulkukelpoista reittiä kävellen. Kotiportti tarkoittaa oman pihan ja pihatien liittymää ja koulun portti koulun pihan ja kouluun

johtavan tien liittymää. Tarkastusmittaukset suoritetaan kasvatus- ja opetuspalveluiden toimeksiantona.

Valkeakosken kaupungilla on esiopetuksessa olevia lapsia ja 1. – 3. -luokkalaisia oppilaita varten erityinen oppilaskuljetusetu. Mikäli heidän koulumatkansa on yli 3 kilometriä, järjestetään heille maksuton oppilaskuljetus. Valkeakoskella kuljetusetuuden kilometrirajat ovat seuraavat: Esiopetuksessa olevat ja 1. – 3.- luokkalaiset: koulumatka yli kolme (3) kilometriä ja 4. – 9. luokkalaiset: koulumatka yli viisi (5) kilometriä.

Yllä mainittujen rajojen täyttyessä kuljetus myönnetään ilman erillistä hakemusta. Muiden osalta koulumatkan järjestämistä tai saattoavustusta haetaan jokaiselle lukuvuodelle erikseen. Saattoavustus maksetaan vain yhteen suuntaan matkalta, jolloin oppilas on huoltajan kyydissä. Nämä hakemukset ovat aina tapauskohtaisesti harkittavia.

Kuljetus järjestetään ensisijaisesti yleistä ja edullisinta kulkuneuvoa käyttäen (linja-auto) päätien varresta. Kuljetuksia pyritään yhdistelemään aina, kun mahdollista. Yksittäiskuljetuksia pyritään välttämään. Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan useita eri kuljetusmuotoja.

Mikäli lapsi käyttää esiopetuksen lisäksi muuta varhaiskasvatusta (ennen esiopetusta tai esiopetuksen jälkeen), myönnetään kuljetus vain niille päiville, jolloin lapsi tulee suoraan esiopetukseen ja lähtee esiopetuksesta suoraan kotiin.

Kuljetuksia ei järjestetä eikä korvata:

- muuhun kuin väestörekisteriin oppilaan osoitteeksi merkittyyn osoitteeseen,
- hoitopaikasta esiopetukseen eikä esiopetuksesta hoitopaikkaan,
- terapia-, lääkäri-, hammaslääkäri-, kerho-, aamu- ja iltapäivätoiminta tai muihin vastaaviin kuljetuksiin,
- tilapäisasumisiin tai tilapäisiin hoitopaikkoihin

Kuljetusetuus koulumatkan vaarallisuuden perusteella

Koulureitin vaarallisuutta arvioitaessa Valkeakosken kaupungilla on käytössään Koululiitu-ohjelma. Lähtökohtaisesti taajama-alueet on suunniteltu koulumatkojen osalta liikenteellisesti turvallisiksi. Näitä turvatekijöitä ovat mm liikennevalot, suojatiet, jalkakäytävät sekä pyörätiet. Sellaisten teiden osalta, joiden vaarallisuutta Koululiitu-ohjelma ei ole arvioinut, reitin vaarallisuus selvitetään tapauskohtaisesti.

Koulumatkan vaarallisuutta arvioitaessa otetaan huomioon tien toiminnallinen luokka ja kunnossapitoluokka, liikennemäärä, raskaiden ajoneuvojen osuus, nopeusrajoitus, tienleveys, piennarleveys sekä kevyen liikenteen väylä, oppilaan ikä ja muut olosuhteet.

Lisäksi joidenkin reittiosuuksien vaarallisuudesta on lautakunnan päätös. Valkeakoskella vaarallisiksi luokitellut reittiosuudet:

- 1) Tavaksentie, välillä Palmurinne – Päätie nro 130:n risteys / Koula 6.6.1991 § 166:
 - koskee lähinnä 0. – 3. luokkien oppilaita
- 2) Kuurilantie, Tarttila – Linnainen tieosuus (nro 286) / Kopela 31.8.2010 § 160:
 - vaarallinen Päivöläntien ja Maatialantien risteyksen välillä 0. – 1. luokkien oppilaille
- 3) Kangasalantie, välillä Eerolan liittymä – Painon alue / Kopela 31.8.2010 § 163:
 - vaarallinen 80 km:n nopeusrajoitusten kohdalla 0. – 3. luokkien oppilaille
- 4) Uskilantie (Haukila) / Kopela 22.2.2011 § 21:
 - vaarallinen Tyköläntien ja Koivukujan risteysten välillä 0. – 3. luokkien oppilaille
- 5) Päätie nro 130, Valkeakosken kaupungin alueella / Kopela 13.9.2011 § 131:

- koskee 0. – 9. luokkien oppilaita.

Oppilaan koulumatkan tai sen osan ollessa vaarallinen, kaupunki järjestää oppilaalle kuljetuksen koulumatkan vaaralliselle osalle.

Kaupunki ei vastaa erillisistä kuljetuksista joukkoliikenteeseen kohdistuvien työtaistelutoimenpiteiden aikana, eikä erillisistä kuljetuksista huonoissa keli- /tieolosuhteissa. Näissä tapauksissa huoltajan vastuulla on päättää kouluun lähettämisestä.

Kuljetusetuus koulumatkan vaikeuden tai rasittavuuden perusteella

Perusopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun koulumatka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi tai rasittavaksi.

Edellä mainittuja tekijöitä arvioitaessa on oppilaan ikä suhteutettava matkareittiin, kuljettavan reitin kuntoon, tie- ja luonnonolosuhteisiin sekä muihin vastaaviin tekijöihin. Jos koulumatka on esiopetuksessa olevilla lapsilla ja 1. – 3. -luokkalaisilla oppilailla kolme kilometriä tai sen alle ja 4. – 9. -luokkalaisilla oppilailla viisi kilometriä tai sen alle ja oppilaalle haetaan kuljetusetuutta, on asiasta oltava asiantuntijan lausunto. Lausunnossa tulee mainita myös suositellun kuljetuksen ajanjakso.

Vaikeuden tai rasittavuuden vuoksi etuutta haettaessa, edellytetään tapauksesta riippuen lääkärin, psykologin tai vastaavan asiantuntijan lausuntoa, josta selviää etuuden peruste ja välttämättömyys. Asiantuntijalausunto on suositus kuljetuksesta, se ei velvoita kuntaa kuljetuksen järjestämiseen, mutta sitä käytetään päätöksenteossa.

Asiantuntijalausunnot on toimitettava lukuvuosittain hakemuksen mukana, ellei kuljetustarve ole luonteeltaan pysyvä esim. liikuntarajoitteen vuoksi.

Terveydellisten syiden vuoksi tapahtuvat kuljetukset voidaan järjestää myös lukuvuotta lyhyemmäksi ajaksi. Oppilaan tilapäinen (esim. sairastumisesta tai loukkaantumisesta johtuva) kuljetus järjestetään koulun/päiväkodin toimesta ilman erillistä hakemusta.

Yllä mainituissa tapauksissa kuljetus myönnetään harkinnanvaraisena korkeintaan lukuvuodeksi kerrallaan hakemuksen perusteella.

Omvastuurajat

Kaupunki ei ole velvollinen järjestämään kuljetusta oppilaan koko koulumatkalle, vaan on suositeltavaa, että oppilaan koulumatka muodostuu osittain oppilaan itse kulkemasta osasta. Oppilaalla on oikeus päivittäiseen koulumatkaliikuntaan sekä liikenteessä liikkumisen harjoitteluun. Kuljetuksen myöntämisen perusteena oleva kilometriraja on kuitenkin pisin mahdollinen omavastuumatka oppilaan omatoimiselle kulkemiselle.

Odotusajat ja keskimääräinen kävely aika

Oppilaalle saattaa oppilaskuljetusautojen reiteistä ja aikatauluista johtuen kertyä odotusaikaa aamulla ennen koulun/ esiopetuksen alkamista sekä iltapäivällä toiminnan päättymisen jälkeen. Perusopetuslain mukaan oppilaan koulumatka odotuksineen voi kestää enintään 2½ tuntia päivässä. Lukuvuoden alussa 13 vuotta täyttäneen oppilaan koulumatka voi odotusaikoinen kestää enintään 3 tuntia päivässä.

Oppilaan matka-aikaa laskettaessa sovelletaan Suomen Kuntaliiton Henkilökuljetusoppaassa julkaistua keskimääräistä kävelyaikaa:

- 5 v oppilaan kilometriä kohti tarvitsema kävelyaika on 16 min
- 6 v oppilaan kilometriä kohti tarvitsema kävelyaika on 15 min
- 7 v oppilaan kilometriä kohti tarvitsema kävelyaika on 14 min
- 8 v oppilaan kilometriä kohti tarvitsema kävelyaika on 13 min
- 9 v oppilaan kilometriä kohti tarvitsema kävelyaika on 12,5 min
- 10 v oppilaan kilometriä kohti tarvitsema kävelyaika on 12 min
- 11 v oppilaan kilometriä kohti tarvitsema kävelyaika on 11,8 min
- 12 v oppilaan kilometriä kohti tarvitsema kävelyaika on 11,6 min
- 13 v oppilaan kilometriä kohti tarvitsema kävelyaika on 11,4 min
- 14 v oppilaan kilometriä kohti tarvitsema kävelyaika on 11,2 min
- 15 v oppilaan kilometriä kohti tarvitsema kävelyaika on 11 min
- 16 v oppilaan kilometriä kohti tarvitsema kävelyaika on 10,8 min

Koulupäivän jälkeen kuljetusta odottavalle oppilaalle tulee järjestää mahdollisuus valvottuun toimintaan tai tarjota tila esimerkiksi läksyjen tekemiseen.

4. MAKSUPERUSTEET, HAKEMINEN, AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINNAN KULJETUKSET, TET –JAKSON KULJETUKSET

Maksuton kuljetus

Päätös maksuttomasta oppilaskuljetuksesta tehdään tapauskohtaisesti tähän asiakirjaan kirjattujen periaatteiden mukaan. Kuljetusetuuden vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä saattoavustus. Sitä voidaan maksaa erikseen sovittaessa halvimman julkisen kulkuneuvotaksan mukaan. Saattoavustus voidaan päättää myönnettäväksi vain, jos oppilaan kuljettaminen on hankalaa ja siitä on etukäteen sovittu.

Saattoavustusta voi hakea Wilmasta löytyvällä oppilaskuljetushakemuksella.

Kuljetusetuuden hakeminen

Valkeakosken kaupungin tehtävänä on järjestää oppilaiden kuljetus ja päättää oppilaan oikeudesta saada kuljetus, kuljetusreitit sekä perusteet, joilla määritellään kuljetuksen järjestäminen. Koulumatkan pituuteen perustuvat oppilaskuljetukset myönnetään ilman erillistä hakemusta (pl. esiopetuskuljetukset). Aiemmin kuvatun mukaisesti muihin syihin perustuvaa kuljetusta tulee huoltajan anoa erikseen.

Maksutonta oppilaskuljetusta tai saattoavustusta voi hakea Wilmasta löytyvällä oppilaskuljetushakemuksella.

Hakemuksesta myönnettävä oppilaskuljetus tai saattoavustus on anottava lukuvuosittain. Perumatta jätetty tai aiheeton kuljetus voidaan periä huoltajalta.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan kuljetukset

Hallituksen esityksessä (HE 57/2003) todetaan, että lasten aamu- ja iltapäivätoiminta ei saa lisätä kunnan maksuttoman oppilaskuljetuksen kustannuksia. Pääsääntöisesti aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvilla oppilailla ei ole lain mukaan subjektiivista oikeutta maksuttomaan oppilaskuljetukseen. Oppilaat kulkevat toimintaan itsenäisesti tai kuljetuksista huolehtivat huoltajat.

TET –jakson kuljetukset

Yläkoulujen työelämän tutustumisjakso (TET) on osa opetusta. Ne oppilaat, joilla on oikeus maksuttomaan koulumatkaetuuteen, ovat oikeutettuja siihen myös TET jakson ajan.

Maksutonta kuljetusta ei järjestetä, mikäli TET- harjoittelu suoritetaan toisella paikkakunnalla tai kouluajan ulkopuolella. Lähtökohtana on, että TET-jakso (6h) sijoittuu klo 8 - 16 väliselle ajalle.

Oppilas huolehtii itse matkan järjestämisestä TET harjoitteluun. Jos oppilas ei ole TET-jakson ulkopuolella oikeutettu maksuttomaan koulukuljetusetuuteen, mutta matka TET- paikkaan oman kunnan alueella on yli 5 km, oppilas saa koulun kustantaman linja-auton matkakortin tai linja-auton kertalippuja TET-jakson ajaksi. Mikäli TET- jakso toteutetaan toisen kunnan alueella, matkakustannuksia TET-harjoitteluun ei korvata. TET- jakson kuljetuksia ei järjestetä tilausajoina eikä erillisinä kuljetuksina, eikä matkakustannuksia oman kulkuneuvon käytöstä korvata.

5. KULJETUKSEEN LIITTYVÄT MUUT SÄÄNNÖT

Koulussa ja kotona lasten ja nuorten kanssa on hyvä keskustella, miten koulukuljetusten aikana käyttäydytään, miksi tiettyjä sääntöjä on olemassa ja mitä häiriökäyttäytymisestä taksissa tai linja-autossa voi seurata. Oppilaille on kerrottava, että kuljettajan ohjeita on tärkeää noudattaa turvallisuuden takia. Opetuksen järjestäjä vastaa siitä, millä tavoin koululaisautonkuljettajaa tai liikennöitsijää ohjeistetaan ilmoittamaan mahdollisista kuljetusten aikana tapahtuvista kiusaamis- tai muista häiriötilanteista, esimerkiksi kunkin koulun koulukuljetusvastaavalle.

Oppilaskuljetuksissa on tieliikennelain (267/1981) 88 §:n mukaan käytettävä turvavyötä. Kuljettaja valvoo turvavöiden käyttöä ja ohjaa oppilaita niiden käyttöön. Jos lapsi ei suostu käyttämään turvavyötä, kuljettajan tulee ilmoittaa siitä koululle. Tämän jälkeen koululta otetaan yhteyttä oppilaan kotiin ja kerrotaan, että mikäli oppilas ei noudata turvallisuudesta annettuja ohjeita, kuljettaja voi kieltäytyä ottamasta oppilasta oppilaskuljetukseen.

Perusopetuslain (628/1998) 29 ja 32 §: ien määräykset huomioiden koulutus- ja hyvinvointikeskus (kohyke) voi siirtää oppilaskuljetuksen järjestämisen huoltajan vastuulle. Sama koskee myös muuta oman tai muiden henkilöiden liikenneturvallisuuden vaarantamista.

Oppilaskuljetusajoneuvon ei tarvitse odottaa oppilasta, jos hän myöhästyy pysäkillä. Oppilaan on oltava sovittuna aikana sovittulla pysäkillä.

Oppilaan jäädessä kuljetuksesta pois, esimerkiksi sairauden takia, huoltajan on ilmoitettava asiasta liikennöitsijälle hyvissä ajoin joko soittamalla tai tekstiviestillä.

Koulun on ilmoitettava liikennöitsijälle muutoksista sovittuun aikatauluun. Samoin liikennöitsijän on ilmoitettava koululle/ esiopetukseen kuljetusaikataulun tilapäisestä muutoksesta.

6. PÄÄTÖKSENTEKO

Koulutus- ja hyvinvointilautakunta hyväksyy oppilaskuljetusperiaatteet. Periaatteiden toimivuutta seurataan ja arvioidaan käytännössä ja niitä voidaan tarvittaessa muuttaa lautakunnan päätöksellä.

Harkinnanvaraisista oppilaskuljetuksista päätökset tekevät opetuspäällikkö ja varhaiskasvatuspäällikkö (esiopetuksessa olevat lapset). Mikäli huoltajat eivät tyydy opetus- tai varhaiskasvatuspäällikön antamaan päätökseen, oikaisuvaatimuksen voi tehdä valittamalla hallinto-oikeuteen.

7. TIEDOTTAMINEN

Lukuvuosittain oppilaskuljetukseen liittyvät asiat tiedotetaan kouluilta / päiväkodeista huoltajille Wilman kautta, sähköpostilla tai puhelimella.

Opetuspäällikön/varhaiskasvatuspäällikön päättämistä harkinnanvaraisista kuljetuksista ilmoitetaan vanhemmille koulutus- hyvinvointikeskuksesta.

Hyväksytyt oppilaskuljetusperiaatteet ovat kaikkien luettavissa Valkeakosken kaupungin kotisivuilla.

Liite 1

Perusopetuslaki (628/1998)**6 § Oppilaan koulupaikan määräytyminen**

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluita. ([13.7.2018/542](#))

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämipaikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu varhaiskasvatuspaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämipaikka. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämipaikkaa. ([13.7.2018/542](#))

Lasta ei ilman huoltajan suostumusta saa osoittaa opetukseen, jossa 31 §:n 3 momentin nojalla peritään oppilaalta maksuja, eikä opetukseen, jossa kunnan päätöksen tai opetuksen järjestämisluvan perusteella noudatetaan erityistä maailmankatsomuksellista tai kasvatusopillista järjestelmää.

32 § Koulumatkat

Jos perusopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai varhaiskasvatuslaissa tarkoitettua varhaiskasvatuksesta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai varhaiskasvatukseen. Perusopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. ([30.12.2020/1216](#)) *L:lla [1216/2020](#) muutettu 1 momentti tulee voimaan 1.8.2021.*

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia. ([24.6.2010/642](#))

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämipaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään varhaiskasvatukseen varhaiskasvatuslain 6 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikan välillä. ([13.7.2018/542](#))

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan